

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen

KERNTAAK

**Ondersteuning en belangenverdediging van
bewonersgroepen op het platteland**

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw Een kleine ontstaansgeschiedenis...

- Gegroeid uit *Samenlevingsopbouw*
- Ondersteunt sinds maart 2013 Oost-Vlaamse dorpsraden/bewonersgroepen alsook gemeentebesturen omtrent plattelands- of dorpenbeleid
- Rolde najaar 2015 de werking uit naar West-Vlaanderen
- Doet momenteel aan ledenwerving in de andere 3 Vlaamse provincies
- Staat in contact met provinciebesturen, VLM en tal van kleinere of koepel-initiatieven

**DOEL: waardige speler worden inzake het Vlaamse plattelandsbeleid!
Wil daarom breed draagvlak opbouwen!**

DORP inZICHT

VOOR en **DOOR** bewoners

Met de steun van de Vlaamse overheid

[Home](#) [Over ons](#) [Kennisdatabank](#) [Vormingsaanbod](#) [Downloads](#) [Links](#) [Fotogalerij](#) [Contact](#) [Vacatures](#) [Op zoek naar methodieken?](#)

VLAAMSE VERENIGING
DORPSBELANGEN

Het gegeven van de publieksjury zorgde zeker voor bijkomende suspense 😊 Geef
bemerkingen omtrent deze jury gerust aan ons door!

Doe mee aan het Groot
Buurtonderzoek (buurtverenigingen,
wijkcomités en bewonersgroepen)

Diverse (thema's, plannen, ...)

Ge Bezig prijs

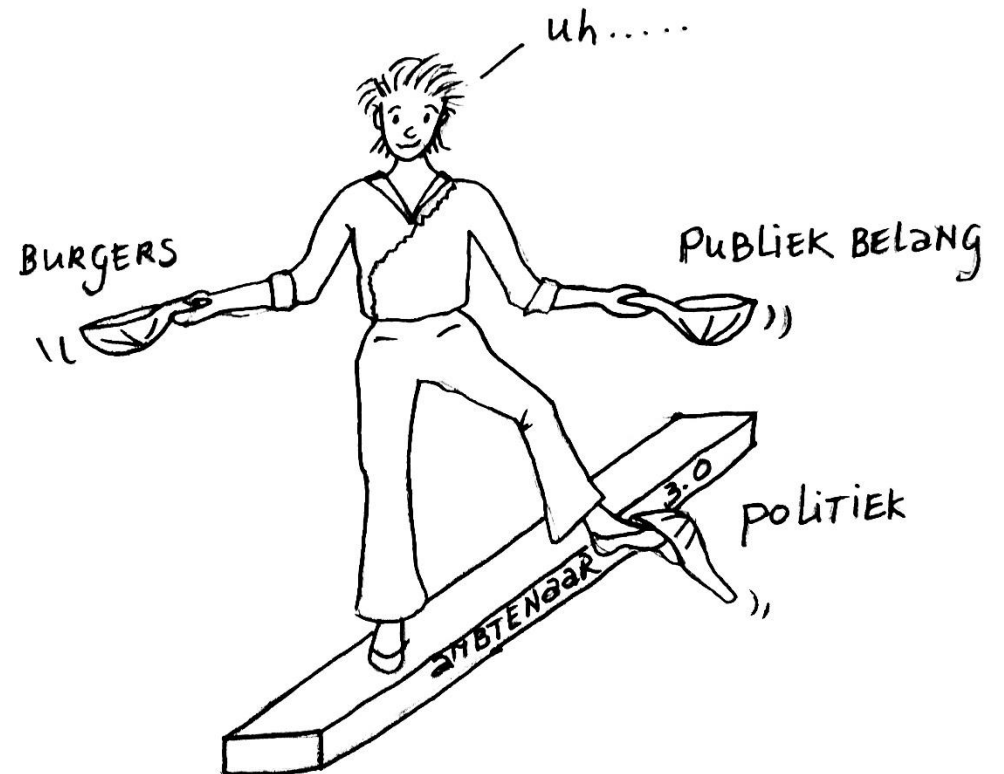
Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

Sleutelwoord van de werking:

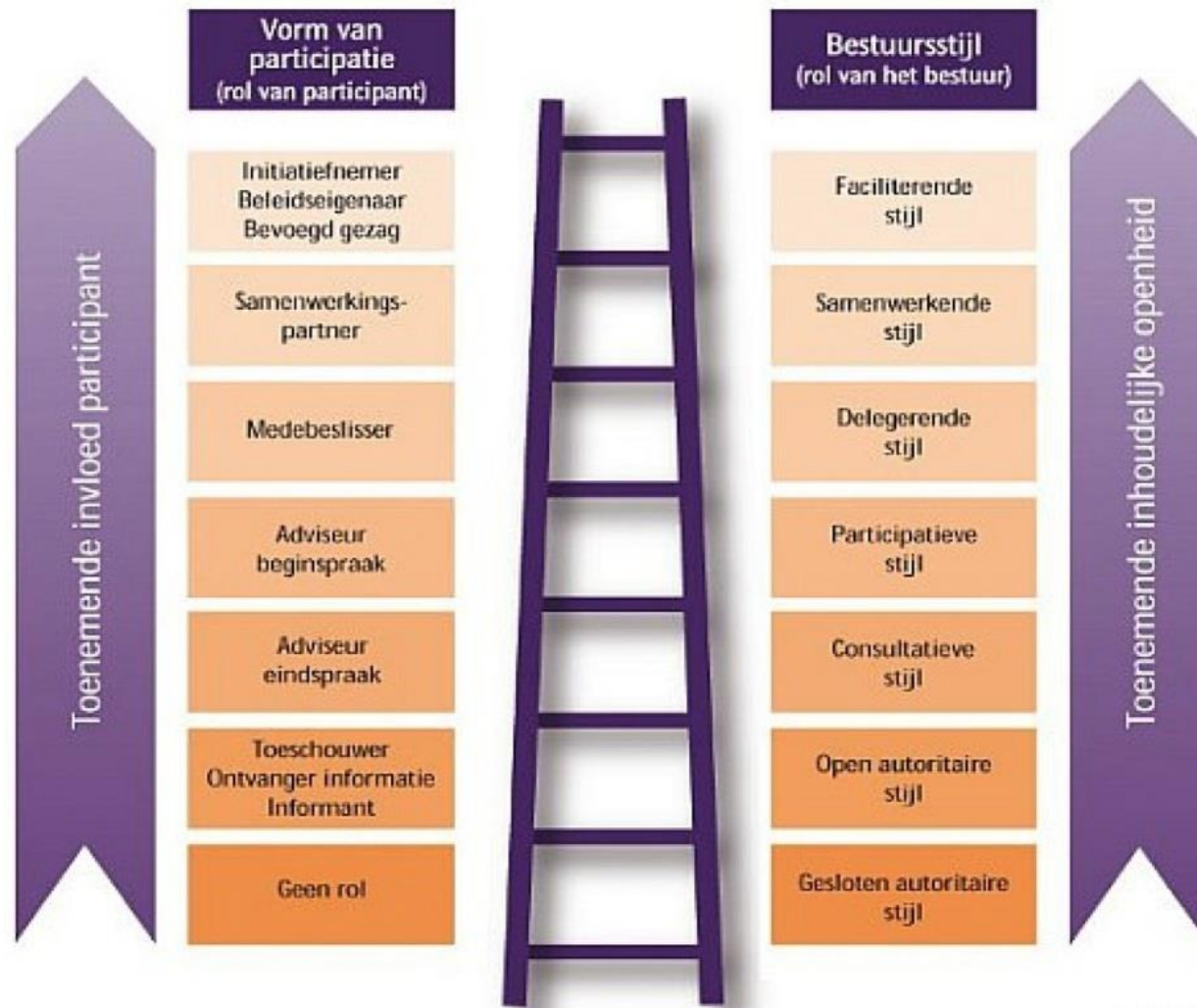
PARTICIPATIE!

INSPRAAK van Dorpsraden
of Bewonersplatformen
in het dorpenbeleid van
Gemeentebesturen

HET gaat om geloofwaardigheid

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen vzw

COCREATIE

VRAAGT TIJD EN IS NIET
RECHTLIJNIG

GEDRAGEN!
LEIDT TOT DUURZAME(R) RESULTATEN

KWALITEITSVOLLE PARTICIPATIE

Kwaliteitsvolle participatie veronderstelt (collectieve) vaardigheden!

Deelnemers

- werken mee aan transparantie / transparante communicatie
- hebben inzichten én kunnen die bijsturen
- zien het algemeen belang
- kunnen samenwerkingsverbanden afsluiten
- kunnen zich achter een gemeenschappelijke agenda zetten
- opteren voor een geïntegreerde samenwerking
- ...

Participatie is niet rechtlijnig...

KWALITEITSVOLLE PARTICIPATIE

Participatie is niet nieuw!

- Situatie op het platteland met de fusies in de jaren 1970
- Werking nu en toekomst van adviesraden/bewonersgroepen
- Na smart city ook smart village? Vertrekken vanuit het eigen DNA: de kennis en talenten bewoners. De krachten bundelen! Bruggen bouwen, samenwerkingsverbanden leggen...
- Maatwerk want elk dorp is anders! Continu proces!
- Profiteren vd parallellen en gelijkenissen. Kennis delen, proefprojecten organiseren en van elkaar leren!
- Iedereen telt mee!! Meer kwetsbare mensen niet vergeten!
- Essentieel voor de vitaliteit vh dorp: ontmoetingsplekken en -momenten creëren! Zgn public third places (naast thuis en werkplaats). Belang van multifunctionele locaties en infrastructuur!!

Uitspraken groepen

- **We hebben de expertise, haal ze uit ons!**
- **Bewonersplatformen zijn geen antenne van het gemeentebestuur, maar ook geen oppositie. Het is goed om gezamenlijke realisaties te benadrukken!**

Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen wil ondersteuning bieden/belangen behartigen

VVDB biedt:

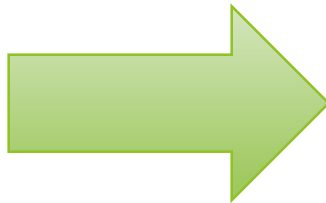
- kennisuitwisseling (vooral via vormingsmomenten, website en nieuwsbrief).
- contacten/ontmoetingsmomenten met andere bewonersgroepen.
- krachtige vbn/tips.
- adviezen op maat.

Dit alles met een duurzaam karakter!

Alle groepen die participatief en voor een brede achterban werken aan een betere leefbaarheid op het platteland zijn welkom als nieuw lid!

PLATTELANDSWERKING

SPECIFIEKE UITDAGINGEN

Uitdagingen voor dorpen (recent onderzoek)

1. **Sociale kwetsbaarheid en vereenzaming** (tekort à contacten en steun/ à bepaalde sociale relaties)
2. **Financiële armoede**
3. **Aanbod basisvoorzieningen** (vraag naar lokale voorzieningen en detailhandel, oa door vergrijzende bevolking)
4. **Bereikbaarheid** (bredere verspreiding huizen en nog aanwezige dienstverlening) en **vervoersarmoede** (ernstiger naarmate meer zorgbehoevend of arm)
5. **Economische veranderingen** (weinig tewerkstelling = uitdaging pendelen naar werkplaats)
6. **Klimaatverandering** (meer overstromingen, langere periodes van droogte en hittegolven)
7. **Energietransitie** (overstap naar duurzame energiebronnen / verspreide bebouwing met meer verplaatsingen / type bebouwing dat vaak hoog energieverbruik heeft)
8. **Jongeren/vergroening** (aantrekkelijke dorpen zodat jongeren er blijven wonen)
9. **Zorgbehoefte** (meer ouderen) en **woonbehoefte ouderen** (aangepaste woningen)
10. **Bestuurskracht** (capaciteit vd gemeente, vooral via personeel en financiën aangevuld met burgerkracht)

INSPIRATIE

BEWONERSGROEPEN

Inspiratie via Bewonerscafés Merelbeke

Opgestart door BP Bottelare

Bewonerscafés: laagdrempelig model voor betere infodoorstroming tss bewoners, BP en gemeentebestuur

- samenzijn in caféstijl
- actuele thema's (ruimtelijke ordening, mobiliteit en verkeersveiligheid)
- aanwezigheid van 1 of meer schepenen (of voltallige college)
- soms ook ambtenaren aanwezig
- Aanwezigheid van experts

BP Flora in Merelbeke werkt rond duurzaamheid

- ‘Books in Boxes’-bibliotheekje (dorpelingen ruilen boeken, box in 2015 aangekocht via crowdfunding)
- *Flora op Wielekes* (een bibliotheek met kinderfietsen)
- Flora ontdekt duurzaamheid! (Bouwen aan een duurzame wijk - tuinwijk Jan Verhaegen - i.s.m. Lerend Netwerk Duurzame Wijken, Vlaamse overheid)

Volterra ontwikkelt als burgercoöperatie duurzame energie in het Meetjesland

- Propere én betaalbare energie
- Onafhankelijkheid van de grote producenten
- Energie is een basisbehoefte en basisrecht. De wind waait toch voor iedereen!

Inspiratie via (H)echt Herne

De landschapskubus als ontmoetingsplaats

De eerste Hernse kubus is een 'landmark' waarmee men inwoners en passanten een bijzonder plaatsje wil aanbieden voor verpozing, rust, stilte. De kubus staat op de beschermde erfgoedsite van het historische Kartuizerklooster, langs een wandelweg. Hij biedt bezoekers een zeer fraai panorama op het centrum van Herne.

DORPSRAAD ACHTERBROEK DOET IETS MET EEN STOEL!

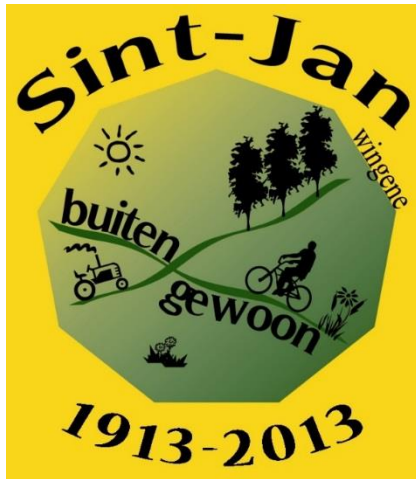

Bewonersplatform St-Jan (Wingene)

Creatief met eigen boomgaard

De bewoners van de 12 straten in St-Jan Wingene kregen op een verloren stuk grond een eigen fruitboom (van een oud ras) met hun straatnaam eraan gehecht. De kinderen van de school knutselden kort erna een insectenhotel dat nu in deze boomgaard pronkt.

Filmpje <https://www.youtube.com/watch?v=Xu3Vq13ZYNA&t=56s>

Bewonersplatform Schuiferskapelle presents...

Een leuk, veilig,
levendig, aangenaam
Kapelle voor jong en
oud!

... De Werkgroep Leefbaarheid

Gwen, Sarah, Klaas, Luc, Vera, Joke

TO DO LIST

- ☒ Mobiliteit en verkeersveiligheid
- ☒ Vakantieopvang voor kinderen
- ☒ Onderhoud speelplein en groenzone
- ☒ ...

U hoort nog
van ons!

Hou de
postduif en
facebook in
de gaten!

Hebt u ideeën of wilt u meewerken? contacteer ons:
jokegoemaere@hotmail.com - Henri D'Hontstraat 18
in Kapelle - facebookpagina 'bewonersplatform
Schuiferskapelle'

SOCIALE SAMENHANG

- DR Schuiferskapelle (Tielt) opende “Kapelle Trottoir” (*Bring your own drinks*) toen het enige cafeetje een tijdje sloot.
- BP Flora in Merelbeke hield in 2016 een ‘verrassingsactie’ met voorjaarsbloempjes.

Bewonersplatform De Blankaartklok te Woumen
doet *speciale*: herinrichting speelplein

VERANDERENDE TIJDEN...

Groepen gaan experimenteren met vormen van bestuur

- **OPZwijnaarde: steeds wisselende voorzitter per bijeenkomst volgens thema**
- **(H)Echt Herne: wisselende samenstelling groepsleden volgens thema**
- **Stad Mechelen: financiële ondersteuning van zoveel mogelijk initiatieven van burgers, niet enkel van Dorpsraden/Bewonersgroepen**

VLAAMSE VERENIGING
DORPSBELANGEN

DANK voor uw aandacht!

Uitnodiging voor brainstorm of 'dromensessie'
Hoe kan mijn dorp/kunnen onze dorpen er in 2020 uitzien? Vanuit eigen noden, die van het dorp én die van de stad denken!

Thema-avonden: Lokale Bereikbaarheid

- Prof. Maarten Loopmans (KULeuven) over dorpen in verandering en mobiliteit. In hoeverre draagt kernversterking bij tot lokale bereikbaarheid?
- 4 dialoogtafels belichten 4 praktijkvoorbeelden: nieuwe vormen van lokale mobiliteit, pilootprojecten toegankelijke diensten, de werking van dorpsraden en werken rond verkeer in eigen dorp.
- Telkens om 19u30
- Gratis inschrijven op duurzame-mobiliteit.be/thema-avonden

1. Inspraak en participatie

Relatie met gemeentebestuur

- Op jaarlijkse open algemene dorpsvergadering (update + lokale dorpsthema's voorgesteld) van **BP De Blankaartklok Woumen is** Schepencollege Diksmuide voltallig aanwezig.
- **Dorpsraad Schuiferskapelle** blijft bij stadsbestuur ijveren voor ambtenaar met ombudsfunctie voor de deelgemeenten.
- **Dorpsraad Heldergem** (Haaltert) is klankbord voor alle dorpelingen naar het gemeentebestuur (Haaltert) toe.
- **Dorpsraad Achterbroek** vzw gaat in dialoog met het gemeentebestuur rond o.a. woonuitbreidingsgebieden.

2. Ruimtelijke Ordening

Groepen actief rond dorpskernvernieuwing, RUP's, ...

- **DR Heldergem (Haaltert)** zorgde voor betere heraanleg vd hoofdstraat in **Heldergem**. Een vertegenwoordiger vd DR was permanent lid van de werfvergadering. Via FB-pagina met +500 volgers (= 2/3 vd gezinnen!) bleven de bewoners op de hoogte.
- **BP Abele (Poperinge)** zette zich sterk in rond 'Abelepleinplein'.
- **Dorp in Nederland** zorgde voor onderdoorgang van een hoofdas waardoor beide dorpshelften weer werden samengebracht.

Participeren in de open ruimte: energielandschap Oost-Vlaanderen. Provincie Oost-Vlaanderen kiest bij de inplanting van windturbines voor een ruimtelijke en participatieve aanpak. Er is aandacht voor draagvlak en lokale meerwaarde.

3. Landschap / Open Ruimte

**Toekomst van de open ruimte... Verdichten wordt de boodschap!
Bij gemeentelijke plannen graag aandacht voor het terug meer in kernen gaan wonen (lintbebouwing tegengaan).**

Mogelijkheden van de open ruimte...

Flink wat bewonersgroepen op het platteland zijn actief rond erfgoedwandelingen en fietsroutes, Trage Wegen enz.

Landschap en identiteit (o.a. landmarks...)

4. Dienstverlening/Dorpshuis

DR Heldergem (Haaltert)

- Slaagt in herinvoering basisonderwijs (na meer dan 15 j strijd!)
- Zorgde voor herbestemming dorpshuis (verkoop oude gemeenteschool werd verhinderd en met Europese steun werd dit dorpshuis een dienstencentrum)

BP Oosteklo is actief rond uitbreiding van de gemeentelijke dienstverlening (Assenede) en een beter openbaar vervoer. Het BP ijverde ook voor aanleg van een Finse looppiste (verende bovenlaag).

5. Verkeersveiligheid/mobiliteit

- DR Schuiferskapelle (Tielt) hield mobiliteitsenquête die met stadsbestuur wordt besproken.
- BP Oosteklo (Assenede) voerde actie voor kinderen die niet per bus naar school (Eeklo) konden. Gemeente sprak *De Lijn* aan met extra bus als gevolg.
- Leefbaar Baarle vzw voerde samen met een school actie rond onveiligheid in de buurt vd school. Dit gebeurde kleurrijk met Sam, de verkeersslang.
- BP 'de Voorstad' (Veurne) ondervond veel verkeershinder (oa zware trucks dag en nacht). Na tellingen zit het BP nu geregeld samen met een afgevaardigde vh schepencollege en verantwoordelijken *Wegen en Verkeer*.
- En verder...
 - ✓ Acties voor verkeerskussens in gevaarlijke stukjes weg.
 - ✓ Plaatsen bushokjes
 - ✓ Buurtbus die draait op vrijwilligers

6. Locale economie

DR Heldergem (Haaltert) wil de dorpskern versterken door het kerkplein een echt centrale functie te geven met aandacht voor lokale en kleinschalige economie.

DR Achterbroek vzw onderneemt acties ten voordele van de zelfstandigen van het dorp.

Aandacht voor **detailhandel** (alsook meer sociale samenhang) door er bij dorpspleinvernieuwing voor te zorgen dat mensen langer op het plein vertoeven.

Pas opgerichte werkgroep **Belzele Leeft** wil 'dorpshub' oprichten, of een multifunctionele één-halte-winkel. Bewoners kunnen er terecht voor producten én diensten. Tegelijkertijd werken aan kernversterking, sociale cohesie en wegwerken vervoersarmoede.

Volkscoöperatieve Buitengoed (in diverse dorpen van Oostende) wil 'samen' ondernemen met een hart voor mens, milieu, natuur en maatschappij. Levert klanten allerlei voedsel via natuurboerderij *Buitengoed* en groententuin de Lange Schuur.

7. Wonen

Ruim thema waaronder (naast kwaliteit van wonen en directe leefomgeving) ook :

Verwelkoming van nieuwe inwoners

BP Oosteeklo, BP Ursel inZicht, DR Baardegem, ... zetten zich hiervoor in. Via een brochure wordt bv. de detailhandel voorgesteld.

'Ter Hand Leeft !' (Wervik, Geluwe) organiseert activiteiten om de sociale integratie van nieuwe gezinnen te bevorderen en de uitstekende buurtsfeer te onderhouden.

8. Openbare Ruimte

Diverse BP's zetten zich in rond (her)aanleg publieke ruimtes (speelterrein, dorpshuis of ontmoetingsruimte, ...).

Herbestemming kerken: o.a. BP Schelderode in Merelbeke en DR Schuiferskapelle in Tielt)

Herbestemming oude hoeves: in de Barakkenwijk Sint-Andries wordt een wijklabo georganiseerd in hoeve 'Haute Cense' om met zoveel mogelijk buurtbewoners na te denken over de toekomstige invulling van de hoeve.

Oog hebben voor het gevaar van inkrimpen van de openbare ruimte. Deze ruimte is broodnodig voor de sociale samenhang!

9. Zorg (voor alles en iedereen)

- Dorpsrestaurants of maandelijks samen eten
- Buren bereiden maaltijden voor elkaar
- Tieltse mobiele winkelstraat (ism lokale boerenmarkt)
- Mobiele buurtkar Bornem (OCMW ism sociale werkplaats Ecoso): verkoop van verse producten van lokale boeren en handelaars of zelfs vanuit de volkstuintjes. Een medewerker van het Sociaal Huis rijdt mee en staat de mensen bij met raad en daad.
- Via uitleendienst kan een 'Sapfiets' worden gebruikt in Berlare. Dit stimuleert de sociale cohesie bij de inwoners.

10. IDENTITEIT

- Onderhoud 'klein erfgoed', landschapselementen, ...
- BP Lemberge heropent oude wandelwegen (trage wegen).
- DR Moerbeke-Atembeke voert wandeling in Vlaamse Ardennen in met inlichtingborden en kunstwerken.
- Opzetten, bewaren of heractiveren van cultuur-historische evenementen. Lokale reus *Gauthier van Woumen* in kermisstoet - traditie planten vd meiboom dr Buurtcomité Botermelkstraat- Oude Abdijstraat in Aalst, deelname aan jaarlijkse lentefeest 'Walmkebrand' door heel wat DR's in Geraardsbergen, ...

11. Landbouw

Toekomst van de landbouw...

Samenwerken met/promoten van CSA-bedrijven, Bij zelfplukboerderij *Erwtjes & Knollen* in Zandbergen zijn 65 verschillende soorten groenten en kruiden te verkrijgen...

Jaarlijkse boerenmarkt organiseren.

‘Burende Boeren’-project regio Mechelen: boeren en klanten terug dichterbijeenbrengen (versterking korte keten, verhogen van het milieubewustzijn bij landbouwers en het valoriseren van agrarische nevenstromen).

12. Milieu (en duurzaamheid)

Wijnjewoude Energie Neutraal (Friesland) is een langlopend dorpsproject met als doel de duurzame dorpsdroom, energieneutraal in 2025, te verwezenlijken. De hele dorpsgemeenschap (van huiseigenaren tot boeren en van huurders tot bedrijven en verenigingen) bespaart op energie (lasten) en wekt in eigen dorp groene stroom op.

Werkgroep #DuurzaamKermt van DR Kermt (Limburg) zamelde oude stoffen (lakens) van dorpsbewoners in en liet ze door sociale werkplaats omtoveren tot herbruikbare stoffen winkelzakken.

DR Overboelare (Geraardsbergen) organiseerde een infoavond rond dakisolatie en spaarzaam energieverbruik in het dorp.

OptimaT vzw (maatwerkbedrijf in Lichtervelde) tovert met Leadersteun onbenutte ruimte van het bedrijf om tot een volkstuinpark en groene ontmoetingsplaats (36 volkstuinperceeltjes, maar ook een ontmoetingsruimte voor zadenruilbeurzen, barbecue, kubb-tornooi...). Daarnaast wordt het park ingericht met streekeigen groen met de bedoeling de biodiversiteit op te krikken.

‘Burende Boeren’-project regio Mechelen wil boeren en klanten terug dichterbijbrengen (versterking korte keten, verhogen milieubewustzijn bij landbouwers en valoriseren van agrarische nevenstromen).

12. Milieu

Natuurbehoud: BP Oosteklo met paddenoverzet, behoud van de geelgors en beheer van de Begijnenakker.

Verwaarloosd bos wordt omgevormd tot een belevingsbos. (Op diverse plekken.)

Buurtproject 't Gulderijtje Zemst, Elewijt (Vlaams-Brabant, vlakbij afrit E19) verbeterde de buurt (meer sociale controle en veiligheid) door lanceren van een kinderboerderij en een gemeenschappelijke groentetuin (beheerd ism Velt / verhoging biodiversiteit / scholen komen langs). Buren kunnen gratis groentepakketten en eitjes bekomen (er zijn zo'n 58 huizen). Voordeel: afvalvermindering en meer sociaal contact.

'De Sapfiets' Vanuit de mobiele sociale kruidenier Slaatje Praatje (Berlare - Overmere : OCMW Berlare) een sapfiets ontwikkelen die de sociale cohesie bij de inwoners stimuleert en die via een uitleendienst op verschillende plaatsen in Berlare kan gebruikt worden.

Leuke vormen van 'Buurtvervlechting'

SamenVoorKruibeke: BurenOmelet laat buurtbewoners aan één lange tafel aanschuiven (bij spek met eieren). De burgemeester hopt van tafel naar tafel voor een persoonlijke en gezellige babbel.

Pas Par Toe Roeselare (deelwerking van OC Sint Idesbald) lanceert verhoogde groentenbakken om samen ecologisch te tuinieren (buurtbewoners en ouderen alsook mensen met een beperking),

Pop-up buurthuis in sociale woonwijk Eigen Haard in Gistel: laagdrempelige ontmoetingsplaats voor de bewoners - plaats om kansen en knelpunten te bespreken

Stuurgroep Sociale Kerstmarkt Tervuren, Vossem organiseert alternatieve kerstmarkt: allerhande sociale initiatieven uit de buurt worden voorgesteld met aandacht voor de integratie van anderstaligen die zich in de regio vestigden.

Leuke vormen van 'Buurtvervlechting'

- 'Asda Bakt' brengt buurtbewoners 1x/maand samen rond de houtoven om samen brood, pizza, ... te bakken (park 'Molenweide', As, Berchem).
- DR Viane organiseert samenzijn-momenten (oa met spelletjes) voor verhogen samenhang tss inwoners en verenigingen van Viane.
- 'Stelen ontmoet Stelen - Op weg naar een dynamisch buurt(zorg)-netwerk ...' van OCMW Geel, Dienst Samenlevingsopbouw: organisatie van een verenigingenmarkt zodat verenigingen hun activiteiten kenbaar kunnen maken en nieuwe leden kunnen verwelkomen.
- Idee van 'pop up koffiebar': om makkelijker een bepaalde (minder evidente) bevolkingsgroep te bereiken.

Nog meer inspirerende ideetjes...

- **Jagerijcomité (Oudenaarde) lanceerde *Jagerij Culinair* en bracht daarmee oude recepten bijeen + fotografeerde iedere inwoner voor een publicatie. Mensen leren elkaar weer kennen én het veiligheidsgevoel wordt verhoogd.**
- **Sinaai Leeft vzw is motor van een jaar feest nav 800 jaar Sinaai**
- **Bewonersplatform St-Jan (Wingene): project 'Samen 100' nav 100 jarig bestaan Sint-Jan (subsidies KBS en Nationale Loterij): op 20 fotoborden staan mensen van Sint-Jan die samen 100 jaar zijn. Borden verspreid over Sint-Jan + fietskaart bij gemaakt. Daarnaast ook *Meet & Friet* alsook herfstwandeling met oorlogsverhalen.**